

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrto leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Ali smemo kaj upati?

Avstro-ogrška vlada je torej povabila vse vojujoče države k zaupnemu in neobveznemu razgovoru v kak kraj nevtralnega inozemstva ter naslovila nanje noto sestavljeno v tem smislu. Nota je namenjena prijateljem in neprijateljem, nas pa obenem obvešča, da se bodo zavezniki Avstro-Ogrske, ker vlada med njimi sporazum, gotovo pridružili noti.

Da želi ljudstvo miru in blagoslovja vsak korak v to svrhu od kogarkoli, je pač taka resnica, da ne potrebuje ne zagovornika, ne posebnih dokazov. In težko nalogo bi imel, kdor bi hotel opisati veselje ljudstva, ko mu je došla omenjena vest kot kapljica zlatega upa v obupano srce. Vendar je bilo veselje kaljeno po mnogih dosedanjih disiluzijah, po mnogih neuspešnih dosedanjih korakih v svrhu miru. Ali, če nas je razveselila toplot Avstro-Ogrska nota bolj kakor drugi dosedanj enaki koraki, se imamo zahvaliti le oni v blagoslov miru verujoči skupini pogumnih poštenjakov, ki so ustvarili z svojim neumornim delom, da je zavzelo mirovno gibanje v vseh vojujočih državah take dimenzije, da jih vladni krogi ne morejo in niti ne smejo več prezirati. In le v tem, ker prihaja avstro-ogrška nota na dan v precej srečnem psihološkem momentu, z ozirom na splošno mirovno gibanje, vidimo možnost sporazuma med sovražniki, katerim se sicer drugače ne more očitati, da bi bili popolnoma zavrgli in pozabili na svoje prvotne vojne cilje. Dokler je bila bojna sreča na strani Nemčije in njenih zaveznikov, so imeli glavno besedo nemški junkerji in centralni aneksionisti. Sedaj se je sreča obrnila na drugo stran in bomo čuli zaradi tega od druge strani trde besede o boju do končne zmage in prišli bodo zopet na plan vojni cilji, ki so bili le radi oportunitete in zaradi lepšega poslani za nekaj časa v predsobo arhiva. Le zdrav razum krivoma od vseh mogočih strani in od vseh mogočih krogov zasmehovanih in kaznovanih verovateljev v potrebo sporazumnega miru, se ni izpremenil, se ni vdajal iluzijam in ni klonil duha pred njimi, ki so nas hoteli prepričati in nas bodo prepričevali še naprej, da nam more prinesiti pošten in časten mir le dobro nabrušena sablja in suh smodnik. Še danes, ko trepečemo pred možnostjo pete vojne zime, še danes ko odmeva grom topov nemoteno iz enega dela sveta v drugi, še danes je odvisen mir od moči, ki jo ima mirovno gibanje v tej in oni drugi državi. Še danes, ko je stopila na dan Avstro-ogrška s svojo mirovno noto, pravimo, da mir ni v rokah državnikov, ni v rokah diplomacije, marveč je v rokah ljudstva, ki more imeti mir, splošen in pošten mir, kadarkoli hoče.

Ni naš namen presojsati pomen mirovne note. Mir, mir, ki naj povrne narodom življenje in, ki naj jim prinese svobodo in možnost samoodločbe, je sam na sebi tako plemenito in obenem tako veliko vprašanje, da se ne bi omeli ozirati državniki na način in slog, v katerem je nota sestavljena. Veliko delo, veliki ideal človeštva zahteva velikih ljudi, ki se ne spuščajo v malenkosti slovničarja in ki so pripravljene na marsikatero samozatajevanje v korist splošnim interesom človeštva. Če smo grajali naše domače junkerje in »Siegfriedovce«, ne bomo imeli dobrih besed za ententine imperialiste, ako se bodo vsedlali sedaj na lovorove vence svojih zmag in tam čakali, da z novimi zmagami vrnejo Francozom in Belgijcem kup razvalin. Sporazum med narodi, provico do narodnega samoodločevanja, narodno svobodo in možnost splošnega razvoja vseh narodov, ne bo prinesel meč, marveč človeški razum. Vlade vseh vojujočih držav imajo sedaj nalogo in dolžnost, da resno razpravljajo o Avstro-ogrski noti in da skušajo resno stopiti v medsebojni stik, ki naj pripravi temelj mirovnim pogajanjem. Naša je pa dolžnost, da nadaljujemo delati za mir v svojih vrstah in da si pripravimo prostorček, iz katerega bomo devali pri mirovnih pogajanjih na tehtnico našo moč, in našo silo v korist resnični demokratični podlagi, na kateri se naj zgradi bodočnost Evrope.

V mir smemo upati tem bolj, čim več sobojevnikov bomo pridobili za mirovno delo med ljudstvom, ki mora to delo vršiti, če noče še samo poginiti v katastrofi, ki so jo nanje navalila naša slavna diplomacija in požrešni imperializem evropskih velesil.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

Narodni svet in naš gospodarski položaj.

(Poročilo prve seje Gospodarskega sveta.)

Narodni svet je sklical v soboto dne 7. septembra 1918 prvo sejo Gospodarskega sveta, ki se je vršila v glavni dvorani magistrata ljubljanskega. Predsednik NS., dr. Anton Korošec, je pozdravil navzoče, ki so se odzvali polnoštevilno povabilu. Opisal je v kratkih slikovitih besedah sedanji gospodarski položaj ter povdarjal, da živimo sedaj v velikih trenutkih. Ne je za politično življenje bodočih narodov, ampak tudi za gospodarsko blagostanje celega naroda je sedanji čas odločilen. Od nas je odvisno, ali bo vladalo pri nas blagostanje, ali pa nas tlačila revščina. Ker se zaveda slovenski narod te odgovornosti, si je izbral kot najvišjo politično instanco Narodni svet, ki je danes sklical Gospodarski svet, da odstrani kolikor mogoče bremena, ki tlačijo naš narod ter da mu začrta gospodarska pota za bodočnost.

Vsi navzoči so sledili z vidnim zanimanjem referentu ter se udeležili debate.

Glede obnovne akcije za Goriško se je po stvarnem razmotrivanju sklenilo, da se ustanovi v Gorici pisarna, ki ima namen dati slovenskemu ljudstvu vse vrste informacije, zlasti pa pripomoči, da se mu čimprej dovolijo posojila, ki jih je vlada dovolila za obnovu Goriške, da se takoj izplačajo zaostale odškodnine za vojne dajatve in da se nakažejo podpore, ki jih je določila vlada za vojne oškodovance. Tej pisarni imajo biti na razpolago tudi tehnične moči. Pisarna naj skrbi zlasti tudi za pouk eventualno s predavanji po raznih krajih, da se ljudstvo poslužuje v največji meri vseh javnih obnovnih pomožnih akcij.

Pokrajinski odsek se bo nadalje brigal za kmetijsko kulturno obnovo, zlasti za preskrbovanje s poljedelskim orodjem in drugimi potrebščinami. Posebno pozornost bo obračal na stavbeno obnovo. Treba gledati, da se združijo v to svrhu vsi možni obrtniki, zlasti pa obrtniki na Goriškem.

Posredovale se bodo želje goriškega prebivalstva in njegove zahteve glede obnove pri centralnih in drugih uradih izven slovenske domovine.

Ker je vse obnovno delo dependno od oprostite delavnih moči in aprovizacije, se naproša vse činitele, naj tema dvema vprašanjema posvetijo vso pozornost. Pozdravlja se misel, da se osnuje slovenska aprovizacijska centrala. Pri tem naj se posebno gleda na aprovizacijo obrtnih podjetij, ki se bavijo z obnovo.

Gospodarski odsek je nadalje temeljito razpravljalo o aprovizacijskih razmerah v naših deželah ter iskal sredstva, kako od pomoči bedi posebno na Primorskem. Po dolgi stvarni razpravi se je sklenilo, da se ima ustvariti organizacija, ki bo lajšala položaj gladujočim okrajem in slojem.

Za sedaj se smatra, da so potrebne nujne odpomoči sledeči krogi: slovensko prebivalstvo na Goriškem, v Trstu in Istri, nadalje dijaštvo in slovensko delavstvo v industrijskih krajih. V to svrhu se bodo zbirale denarne podpore in živež, in posredoval nakup živil po prednostnih pogojih. Skrbelo se bo posebno za gladujoče in predysem za mladino.

Za razdelitev nakupljenih živil se nasvetuje sledeče:

1. Na Goriškem naj se ustvari organizacija, ki nam zagotovi, da naše prebivalstvo ne bo oškodovano na korist drugih in ki li bode ljubljanska organizacija dajala v razdelitev živila, ki jih nakupi ali dobi kot milodare.

2. Za Istro, posebno za severozapadne dežele se napravi organizacija za razdelitev živil, ki jih bo dobavljala ljubljanska organizacija.

3. Glede slovenskega delavstva naj se ustvari organizacija, ki bo prevzela razdelitev živil med slovenske delavce.

Po razgovoru teh najnujnejših vprašanj, to je obnove in aprovizacije, se je Gospodarski svet bavil s splošnim svetovnim gospodarskim vprašanjem ter z avstrijskim, s posebnim ozirom na slovenske gospodarske razmere. Po dolgi stvarni debati se je prišlo do zaključka, da se bliža gospodarski položaj svojemu vrhuncu in da mu bo sledil preobrat. Da se obvaruje narodno premoženje pred pretečo škodo, je sklenil Gospodarski svet, naj voli Gospodarski odsek štiri pododseke, ki naj mu po zaslišanju raznih činiteljev stavijo konkretne predloge.

Narodni svet in mi.

Ne bo škodovalo, če tudi preprosti delavec poseže v debato, ki se je razvila v »Napreju« glede Narodnega sveta. Vem že vnaprej, da bodo nekateri rekli, kaj se spuščajo v take stvari že delavci, ki nimajo niti pojma o celi stvari. Če bi ne bilo temu tako, bi bili gotovo povabili vanj tudi delavce in kmete, ker po tem bi bil v resnici Narodni svet v tej demokratični dobi. Za nas je važno vprašanje, ali se naj še začnemo družiti z meščanskimi nacionalisti ali ne?

Sodrug France Milost je pod naslovom »Zibajoča politika« napisal par krepkih v album tistih, ki so izgubili pogum, da bi hodili naprej po začrtani poti.

Mi, ki smo trdno uverjeni, da je naš cilj nezgrešen, nismo dvomili, da je še nekaj mož med nami, ki ne popuste, ki ne morejo osramotiti onih žrtev, ki so padle v boju za dosego te svete ideje, ki prodira! Proletarci celega sveta se skupno z malimi narodi osvobodimo ali skupno propademo. Zato ne odnehajmo, ne dajmo se zavesti v tabor tistih, ki so povzročili toliko gorja, da ga zgodovina še ne pomni in ga tudi popisati ne bo mogla.

Ako bo zmagal v tej svetovno organizirani revoluciji nacionalizem, potem bo proletariat kakor mali narodi hlapčevali tudi še v bodoče. Če bi naša stranka definitivno vstopila v Narodni svet, bi že s tem sama sebe izdala in prodala, ter bi se obsodila, kakor da bi bila grešila že pred vojno, da bi ne bila na pravem potu. Je-li nismo nastopili to pot takrat, ko smo bili do dobra premišljeni, takrat ko se nam niso razni političarji taskali, takrat, ko so se nam v pravi luči pokazali, da so naši sovražniki, da nimajo ničesar za nas. Ob času, ko je vse zbegano in obupano, naj se pa zatečemo v njihovo naročje? Ako bi ne bilo teh nacionalnih strank, bi že danes ne imeli nobene vojne ali pa bi bila drugačna. Poglejmo ruski narod, ki ni nacionalno zaveden, pa je že dvakrat revolucioniral za mir in proletarske pravice. In mi? Ali še more kdo reči, da ne vzdružuje vojne nacionalizem? Prav ima sodrug France Milost, ki pravi: proč s to ropotijo, ki ni drugega kot novo slepilo za to ubogo bedno ljudstvo. Ako hoče ta Narodni svet ljudstvu kaj izboljšati njega položaj, naj začne z dejanji, naj nam ne dajejo samih obljub, naj nam ne ponujajo dan na dan samo svobodo, ob kateri lahko poginemo, če ne bo drugega nič. Proletarci smo vedno ogoljufani, zato na obljube ne damo nič, mi zaupamo samo v svojo lastno moč, ki jo bomo porabili o pravem času v dosego pravic nam in našemu narodu. Nacionalne meščanske stranke se predobro zavedajo, da boljše življenje prodira v vse kote sveta, zato imajo strah, da bi tudi pri nas prišel na površje, postavil na stran tiste mogočne elemente, ki niso nič drugega, kakor obrambni topovi kapitalizma. Danes bi radi, da bi jim bili mi za strelske järke, ko pa ta strah mine, bodo pa zapustili te järke in nihče se ne bo več zmenil za nje. Sodrug Gh pravi, zakaj bi povsod ne sodelovali, kjer nam je dana možnost, da lahko pritrdimo, kar je za nas dobrega ali zavračamo, kar je za nas slabega. Dobro! Če bi imeli slovenski delavci potem v jugoslovanski državi primerno zastopstvo v Narodnem svetu, ko bode postavodajen, bi bilo le nekaj kar bi se dalo zagovarjati, češ, da bodo tam naši zastopniki povedali proletarsko mnenje.

Ali nas bodo takrat poznali? Ali nam ne bodo, ko mine strah pred boljše življenje, pokazali hrbte? Vsaj jih nam že takšni kažejo, ki so bili že dobri socialisti. Sodrug Gh pravi, da bo treba priprave in boja še celih stoletij, preden se vresniči socializem. Ni-li s tem povedal boljše življenje, da so se celih par sto let prehitro zbudili? Meščanske stranke so sejele vojno, zato je pa imajo in ta jih bo sodila. Vojna je danes najvišji sodnik — sodnik, ki bo sodil vse stranke, kaj so storile dobrega ali slabega do leta 1914! I. K., strojnik v Trbovljah.

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 17. septembra. Uradno se razglašajo: Na jugozapadnem bojišču so Italijani med Brento in Monte Solarolo začeli napadati po izredno močni, do bobnečega ognja se stopnjujoči artiljerijski pripravci. Naskakovalne sovražne kolone smo v dolini Brente in pred Col Capriole s koncentričnim ognjem pognali nazaj,

na Monte Asolone pa pod učinkom naših baterij svojih jarkov sploh niso mogli zapustiti. Na Monte Pertica, Monte Solarolo in na pobočju Tassona je prišlo do srditih bojov. Sovražnik se je končno moral umakniti. Na drugih odsekih živahno letalsko delovanje. V Albaniji so se ob Bojani ponesrečili ponovni italijanski napadi. Na zapadni fronti pri avstro-ogrskih četah nobenega večjega bojnega delovanja.

Silni boji v Franciji.

Berlin, 17. septembra. (Uradno.) Armadna skupina kraljeviča Ruprechta in generala Boehna: Na Flandrskem živahno požvalno delovanje. Južno Yperna so se izjalovili delni sovražni sunki. Ob kanalski postojanki so privedli pomorjanski grenadirji iz pomornih sunkov proti sovražniku pri Sanchy-Cauchy nazaj ujetnikov. V krajini Havrincourta se je stopnjeval artiljerijski boj zgodaj jutraj do velike moči. Nobenega infanterijskega delovanja. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Med Ailetto in Aisno se silni boji nadaljujejo. Zopet smo zavzeli vzhodni rob višine pri Vauxaillonu, na kateri se je bil ustalil sovražnik. Ob cesti iz Laffauxa proti vzhodu nas je potisnil sovražnik nekoliko nazaj. Po najmočnejšem artiljerijskem ognju popoldne izvršeni sovražni napadi so se zrušili ob protinapadih tu se borečih hanoveranskih, brunšviških in oldenburških rezervnih polkov. Zvečer so pomaknili svoje črte deloma zopet nazaj. Tudi bramborska 5. infanterijska divizija, ki se je priklonila, je odbila večkratne, z oklopnimi vozni podpirane napade sovražnika. Na južnem delu Vailly mali boji. V Champagne so bili zavrnjeni pomorni sovražni sunki južno Riponta. — Armadna skupina generala von Gallwitz: Ob Cotes Lorraines, pri St. Hilaire in zahodno Jonville smo izvedli uspešna podvzvetja. Delni napadi sovražnika proti Haumontu in severovzhodno Thiaucourta so bili zavrnjeni. Včeraj smo sestrelili 44 sovražnih letal.

Berlin, 17. septembra, zvečer. Med Ailetto in Aisno so ostali vsi sovražni napadi brezuspešni. Z ostalih front nič novega.

Italijanski letalski napadi.

Rim, 17. septembra. Včeraj so bombardirali naši bojni letalci in zračne ladje sovražna letališča v okolišju gornje Adiže in vojaške naprave v Pulju z več nego 6000 kilogramov bomb. Pet sovražnih aparatov je bilo v zračnem boju sestreljenih. Danes so naše zračne ladje v sovražnem zaledju bombardirale vojaške objekte. Zmetale so nad 15.000 kilogramov bomb. — Korespondenčni urad pripominja, da ni bilo v Pulju nikake škode ali izgub.

Vesti iz Rusije.

Litvinov na svobodi. London, 17. septembra. Litvinov je bil odpuščen iz brixtenkega zopora in se je vrnil v Hampstead pri Londonu, kjer ostane pod nadzorstvom.

Vojaški položaj entente v Rusiji. Curih, 17. septembra. Glasom »Populaire de Paris« je vojaški položaj entente v Rusiji silno neugoden, da celo brezupen. Slavna Semenovova armada je brez vojaškega pomena. Čete sestojajo iz Čunguzov in drugih plemen, ki se kar med seboj koljejo. Ententa je brez železniških zvez in bi morala imeti velikansko armado, ako bi hotela obvladati vse točke. Japonska ne bo mislila na to, da bi žrtvovala svojo armado. Amurska fronta je za entento izgubljena, ker delujejo boljševiki vojaško z zelo učinkovitimi rečnimi flotiljami. Sploh čakajo entento še neštevilne težkoče. Gotovo je, da se ne nahajata Čita in Tomsk niti v rokahi entente, niti Čehoslovakov. Mnogo slavljeno češko-slovaško armado morajo vzdrževati francoski in srbski častniki. Tudi Angleži govore o velikih težkočah na vzhodu in o pomanjkljivi slogi med tamošnjimi četami.

Ustreljeni atentatorji. Stockholm, 16. septembra. V Nižjem Novgorodu so ustrelili zaradi atentata na Ljennina 41 protirevolucionarjev, med njimi tudi znanega arhimandrita Augustinusa in generala Černova.

Avstrijski ali nemški zdravnik. Kopenhagen, 16. septembra. »Izvestija« poročajo, da bodo sklenili poklicati v Moskvo k Ljenninu kakega dunajskega ali berlinskega zdravnika, češ, da ruskim zdravnikom ne zaupajo. (Mi pa takim vestem, kot je ta tudi ne, Op. ured.).

Politični pregled.

— Narodni svet in mirovno vprašanje. V seji predsedstva Narodnega sveta, ki se je vršila 16. t. m., je bilo sklenjeno naprositi Jugoslovanski klub, da naj se zastavi za to, da državni zbor predvsem razpravlja o mirovnem vprašanju. Ta točka naj se postavi kot prva na dnevni red prihodnje seje državnega zbora, ki je sklican na dan 1. oktobra.

— Jugoslovansko vprašanje. V zvezi s posvetovanji ogrskega ministrskega predsednika z grofom Burianom

in raznimi drugim posvetovanji v ministrstvih na Dunaju so v političnih krogih nastale razne govorice o krizah, o katerih se pa trenutno ne da dognati, koliko je resnice na njih. Budimpešte poročajo, da je stališče barona pl. Hussareka vsled obrata v jugoslovanskem vprašanju omajano. V avstrijskih krogih pa o tem nočejo ničesar vedeti in nasprotno trdijo, da je v ogrski vladi v kratkem mogoča izprememba. Dejstvo je, da je jugoslovansko vprašanje dospelo na odločilno točko.

— Demokratični preobrat? Glasilo znanega ogrskega poslanca grofa Mihaela Karolyja napoveduje za bližnjo bodočnost velike izpremembe na vodilnih mestih monarhije. Stališče Wekerlejeve vlade je omajano. Vsa znamenja kažejo, da bodo te izpremembe tvorile znaten korak v demokratični smeri. Konservativni in reakcionarni krogi napačno vse moči, da bi izsilili zase ugodno odločitev. Sem spada tudi tajno potovanje grofa Tisze na Dunaj. Njegova vrnitev na vlado bi pa na Ogrskem zelo ogorčila. Izpremembe se bodo izvršile v dveh do treh tednih.

— Kongres za preskrbo vojnih pohablencev. V državnozbornski dvorani na Dunaju se je predvčerajšnjim otvoril kongres za preskrbo vojnih pohablencev.

— Važna posvetovanja na Dunaju. Bosenski deželni načelnik general Sarkotić je v nedeljo dospel na Dunaj. V ponedeljek pa je prišel tjakaj kraljevi dvorni minister grof Aladar Zichy. Vrše se važna posvetovanja.

— Dr. Vaszonyi contra dr. Wekerle. Iz Budimpešte poročajo: Bivši justični minister dr. Vaszonyi je v nekem tukajšnjem listu oestro napadal ministrskega predsednika dr. Wekerleja o katerem pravi, da je z briljanti okrašen voščen značaj. V članku izvaja Vaszonyi, da dr. Wekerle reformo volilne pravice ni samo izdal, ampak da je tudi prelomil svojo javno in privatno dano obljubo. Preprečil je, da zbornica ni bila razpuščena; rešil je s tem Narodno delovno stranko ter se popolnem podvrgel njeni diktaturi. Dr. Wekerle — pravi Vaszonyi — je danes sluga Delovne stranke in ne predloži zbornici nobene zakonske osnove brez dovoljenja grofa Tisze. Vaszonyijev članek je vzbudil v političnih krogih veliko pozornost.

— Vrnitev avstro-ogrskih vagonov. Listi poročajo da bo morala vrniti Ukrajina vse avstro-ogrške vagone, ki jih je uplenila Rusija tekom vojne. V Odesi je dobila železniška uprava ukaz, da izroči te vagone takoj avstro-ogrski državi. Za one vagone, ki so se izgubili ali pokvarili, bo morala dati Ukrajina nadomestilo.

— Nesrečni brest-litovski mir. Kakor se je lahko domnevalo, je nesrečna izjava nemškega vicekanclerja o neizpremenljivosti mirovnih pogodb z Rusijo in Rumunijo ubila vse drugo v njegovi izjavi. Angleško in francosko časopisje izjavlja, da je ta zahteva dokaz, da centralne države sploh nečejo miru. Tako pravijo »Times«: »Če so to njegovi nepreklicni mirovni pogoji, kakšni morajo biti potem šele pogoji, ki jih zahtevajo vojaki! Mi si tega ne moremo predstavljati, kajti razun tega, kar se tiče odškodnine, bi Payerjevi pogoji ne mogli biti bolj ekstravagantni, če bi nemške armade stale v Parizu, če bi angleška mornarica bila uničena in če bi se bile vse ameriške armade potopile. Payer je izjavil, da se Nemčija odpoveduje pravici odškodnine. Nemčija se je tudi v brest-litovski pogodbi odpovedala odškodnini, a hoče sedaj od boljševikov »izprešati« ogromno odškodnino nad šest milijard mark«. — »Manchester Guardian« piše koncem svojega uvodnega članka: »Payer se začenja strinjati z nami glede splošnih načel, revidirati pa mora svoje nazore o resničnem položaju, sicer bi bilo vsako pogajanje brezplodno«.

— Gospodarska konferenca v Sofiji. Meseca oktobra se vrši v Sofiji med zastopniki četverozveze gospodarska konferenca. Govorili bodo o vprašanjih glede Črnega morja in Donave.

— Francozi o mirovni ofenzivi. Pariška »Agence Havas« razširja naslednje poročilo: V trenutku, ko položaj Nemčije in Avstro-Ogrske postaja težavnejši, so centralne države pričele novo mirovno ofenzivo. Centralne države skušajo uvesti diplomatsko vojno. To je stari maneuver, ki pa bo brez dvoma končal brez uspeha. Ententa ne bo šla v zanjko.

— Socializem in mir. Pod naslovom »Socializem in mir« objavlja pariška »Humanite« zanimiv članek. Pisatelj Blacke smatra Wilsonovo mirovno formulo za edino pravo, obrača se pa proti garancijam, katere zahteva ententa in katere obstoje v tem, da se odstopijo teritoriji, plača vojna odškodnina itd. Blacke pravi, da je treba iskati novih garancij, ker bi bile gori omenjene garancije le kal novim vojnem. Zvezo narodov smatra Blacke za najboljšo garancijo bodočemu miru. Za ustanovitev zveze narodov se mu zdi najprikladnejši oni trenotek, ko bo imperializem onemogel. »Humanite« pa končno priznava, da imperializma ne vidi samo v nemškem taboru.

— Kaj se godi? Iz Carigrada se brzojavno poroča: Vsled poročila velikega vezirja iz Berlina je bil sklican izreden ministrski svet. Časopisje sodi, da pogajanja velikega vezirja potekajo ugodno, ter izražajo svojo zadovoljnost z uspehom. Je-li gre za turško-bulgarsko vprašanje, za mir ali za denar, o tem se previdno molči.

— Turški sultan na Dunaju. »Neue Freie Presse« je izvedela iz baje zanesljivega vira, da pride turški sultan še tekom meseca septembra na Dunaj.

— Vsenemci proti avstro-ogrski mirovni ponudbi. Glasom berlinskih poročil presoja vsenemško časopisje mirovno ponudbo Avstro-Ogrske zelo skeptično, deloma naravnost ogorčeno. Berlinski »Lokalanzeiger« si »od najnovejšega koraka našega zaveznika« ne obeta dosti. »Tägliche Rundschau« piše pod naslovom »Črno-zolto«: »Pričakovati moramo, da bo ententa svetu zopet lagala, da je Nemčija povzročila avstro-ogrski korak. Če bi obstojala kaka možnost za mir, potem bi jo Burianov korak uničil. Če bi ententa upoštevala ponudbo, nastane vprašanje, je-li bo grof Burian imel dovolj moči, da odkloni pogajanja, če bi pri pogajanjih ne želeli nemške udeležbe. Mi hočemo in moramo gojiti to upanje ter prosimo, da se nas v prihodnje obvaruje pred takimi samovoljnimi akcijami.« — Tudi klerikalni poslanec Groeber se je jako nepovoljno izrazil o avstro-ogrskem mirovnem predlogu.

— Italija za Jugoslavijo. Iz Londona se brzojavno poroča: Italija je vladam entente sporočila, da se strinja z gibanjem jugoslovanskih plemen za združitev in osamosvojitve. Kot jedro jugoslovanske armade hoče Italija ustanoviti močno jugoslovansko legijo.

— Stališče Španske. Zadnja španska nota zagovarja stališče španskih interesov ostreje, kakor se je to zgodilo v prejšnjih notah, vendar španska vlada ne misli na izpremembo glede španske nevtralnosti, še manj pa misli — po izjavi španskega vojnega ministra na prelom odnošajev z Nemčijo. Glasom brzojavnih poročil iz Madrida bo španska vlada v najkrajšem času podala javnost pomirjalno pojasnilo.

— Ameriški sodrug Debbs obsojen. Zvezni sodni dvor v Clevelandu je socialist Evgena Debbsa, ki je bil štirikrat socialistični kandidat za predsednika republike, zaradi »kršenja zakona o špionazi« obsodil na deset let ječe. Kakor se poroča, je Debbs baje hujskal ter skušal prepričati nabiranje rekrutov.

Dopisi.

Iz Celja. Malokje ali pa nikjer niso tako slabe razmere kakor so pri nas v cinkarni, pa tudi v Vestenovi in kemični tovarni. Marsikateri delavec se mi je že na vse načine »primojdušal«, da tako ne more iti več dalje in ne sme iti. Treba je stvar popraviti, si pomagati. Ne, taki sužnji ne moremo več ostati, kakršni smo že toliko let, to nam je v sramoto in v škodo nam in našim rodbinom. Tisti bahačasti pazniki delajo z delavci, da je groza. Kdor ima oči to lahko vidi, kdor ima ušesa, lahko sliši. Toda to zapuščeno delavstvo si ne zna pomagati. Tako je zaslepljeno, tako izmozgano, da še misliti ne upa, da se komaj upa dihati in niti na misel jim ne pride, da se je

treba združiti, stopiti v organizacijo in potem s pomočjo delavske organizacije izboljšati razmere. Samo tarnanje ne pomaga nič. Okleniti se je treba svojega društva vsi do zadnjega delavca in delavke, čitati delavske liste »Naprej« in druge ter se v socialistični organizaciji pogovariti, kako naj se izboljšajo razmere. Če bi bilo delavstvo dobro organizirano, kaj vse bi že bilo lahko doseglo, tako pa strda in hira v teh bridkih časih. Delavci, izračunajte, koliko bi bili lahko več zaslužili v treh, petih, desetih letih, če bi bili združeni v organizaciji. Kako bi podjetniki ravnali z vami lepo, če bi vedeli, da ste enili misli? Koliko škode, koliko bede ste že pretrpeli doslej in kaj še boste, če nečete slušati našega bratskega vabila, da se organizirate? Od podjetnikov ne moremo pričakovati dobrot, svoje pravice, pošteno življenje moramo sami zahtevati. Vi komaj živite, hirate, a vaši gospodarji kupičijo milijone vašega zaslužka v svojih blagajnah in bankah. Zlasti pa velja ta klic za delavce v kemičnih tovarnih. Ne spite dalje! Tudi vi se zgenite, organizirajte se, čitajte naše liste, pa boste videli, kako močni postanemo kot združeni tovariši in bratje! Bč.

Z Jesenic na Gorenjskem. Pri nas je vse na karte, pa tudi največje pomanjkanje najpotrebnejše hrane. Delavci kot duhovi izmozgani se vlačijo kot megla okolo. Ali za gospode kapitaliste, vojne liferante pa to ne velja. Ti ne poznajo gorja, ne vedo, kaj je glad, si lahko in si smejo privoščiti še vse sladkosti. Na svatbi tukajšnjega vojnega liferanta, g. Arnejca, je bilo v izobilju vsega, potice, bob, vseh vrst pečenka, najrazličnejše slaščice, najfinejša vina itd., nad tisoč jajec so porabili baše samo za bobo. Gospodje so priredili tudi velik lov ter ustrelili štiri srnjake za to slavnost, zaklali so teleta, da ni manjkalo tudi kuretine se razume. Torej ves ta luksuz v času, ko delavci umirajo gladi, za nas reveže povsod same obljube, čeprav žrtvujejo za državo največ, vsaj smo ji dali vse, kar smo imeli, svoje zdravje, vse svoje moči, a za nas ni najpotrebnejše hrane, za našo lačno deco ni kruha, ne obleke, sploh ničesar, le prazne tolažbe in pa grožnje nam še privoščijo. Ako malo glasneje potožimo, da smo lačni, pa se že najde kakšen presitež in nam zagrozi z »ajnikengo« (vsaj bi bili na boljšem), ako si kdo pri kmetih s težavo naberači par krompirjev, je že pripravljen mož postave, da mu ga zapleni. Za gospode pa, ki nimajo za državo in domovino prav nikakih drugih zaslug, kot da se bašejo z milijoni, za te pa ne velja nikaka postava, gospodje kapitalisti, vojni liferanti so izven vseh paragrafov, in ob polni skledi, in nabiti možnji ti potem lahko kriče, vzdržimo! Zato pa skupaj vsi zatirani, brezpravni delavci v organizacijo, ker le ako bomo močni, se otresemo pijavk in dosežemo, da bo postava za vse enaka. — Svoj poklic je zgrešil dobro znani tov. uradnik g. Peternel, bivši c. kr. častnik itd. Bili smo mnenja, da je njegovo delo omejeno samo na pisarno, osobito, ker ima največ vizit ob mesečnih delavskih plačah, ko se delavci kar vrstijo pri njem, ker se jim računi ne ujemajo, pa smo se motili. G. Peternel ima še vse važnejša opravila. Pred kratkim je naletel, ko je neka delavka na dvorišču sedla na tla, gotovo zaradi gladi in slabosti, ergo, ko to opazi gospod valpet, plane na njo kot orol in jo prične stresati kot za stavo. Kaj si je gentleman pri tem mislil, smo res radovedni; morda si domišljuje, da je med samimi rekruti ali je pa morda avanziral za ženskega priganjača, pa naj že bo, kar hoče, za enkrat mu le prav tiho povemo na uho, kakor pravi Hrvat: Svaka sila do vremena!

Dnevne vesti.

— **Petrolej!** Kakor se sliši, hoče se za letošnje zimsko razsvetljavo določiti za samca $\frac{1}{4}$ l. za rodbino pol litra, za obrtnike 2 litra petroleja na 4, oziroma 6 tednov. Vsakdo da s to količino petroleja ni mogoče izhajati onim, ki so ob večernih urah navezani na delo pri luči, to so pred vsem šolo obiskujoči otroci, dijaki in dijakinje. Naša mladina je pri učenju vsled vojnih posledic že itak mnogo oškodovana. Nezadostna prehranitev, mrzli prostori, nereden in skrajšan poduk, vse to je krivo, da so otroci tako ljudskih, kakor srednjih šol v učenju mnogo zaostali. Naj se jim ne dela nove nedrlike še z razsvetljavo, ko tega res ni treba. Zato naj prosimo vse merodajne činitelje, v prvi vrsti pa vse šolske oblasti, da zastavijo ves svoj vpliv v to, da bodo dobile rodbine, ki imajo šolo obiskujoče otroke ali svoje ali tuje na stanovanju, toliko množino petroleja, kolikor je učencem potrebno, da se morejo za šolo pripraviti.

— **Kaj je z obleko?** Meseca junija se je na zborovanju sosveta deželne oblačilnice za razdelitev obleke na Kranjskem odločno zahtevalo, da se vse blago in obleka, ki je na razpolago, da naenkrat v razdelitev. Bilo je takrat precej še dobrega blaga. Prišla je jesen, zima je pred durmi, a kje je obleka? Sliši se le, da so nekaj obleke dobili nekateri profesorji in njih rodbine, nadalje nekaj vrst drugih državnih uradnikov. A kje je ostalo pa občinstvo, kje zasebno uradništvo? Svoj čas se je po listih razglasilo,

da se naj ne hodi povpraševati za nakaznice na deželno oblačilnico, da se bodo nakaznice pošiljale na dom. A teh ni! Mi bi muno in odločno prosili, da merodajni činitelji, ki imajo s to zadevo opraviti, napno vse moči, da pride v Ljubljano vsaj toliko blaga, kolikor ga je v najnujnejšem slučaju potrebno in da se blago porazdeli, da ga bodo dobile le res potrebne osebe, kar se pri zadnji razdelitvi ni vselej godilo.

— **Pravico do državne podpore** po zakonu z dne 17. avgusta 1917, šte. 376 drž. zak., imajo sicer po besedilu zakona le svojci tistih avstrijskih državljanov in državljanek, ki so bili vsled vojne siloma pridržani v sovražnem inozemstvu. Glede Amerike je pa c. kr. notranje ministristvo odredilo, naj se ne daje državne podpore — seveda le, če so vsi drugi zakoniti predpogoji podani — le svojcem tistih avstrijskih državljanov in državljanek, ki so pridržani v Združenih državah v Severni Ameriki ali v drugih sovražnih državah Amerike, s katerimi je avstro-ogrška monarhija v vojnem stanju, temveč tudi svojcem tistih avstrijskih državljanov in državljanek, ki se vsled vojne ne morejo vrniti domov iz nevtralnih držav Amerike, s katerimi torej avstro-ogrška monarhija ni v vojnem stanju.

— **Za našo dijaštvo na Dunaju.** Izgube, ki jih je zadala svetovna vojna vrstam slovenskega izobraženstva in posebno slovenskemu dijaštvu, so ogromne. Narod brez izobraženstva je narod brez bodočnosti. Neznosna draginja in težave aprovizacije groze že itak ubožnemu slovenskemu visokoškolskemu dijaštvu, ki mora študirati v tujem mestu, da ne omaga v težkem vojnem času na potu do svoje izobrazbe. Gre za našo bodočnost!

Zato se je pod pokroviteljstvom gospe županje Franje dr. Tavčarjeve in gdčne Cilke Krekove ustanovil odbor za slovensko menzo na Dunaju, kjer študira sedaj večina slovenskih visokošolcev, da jim preskrbi po ceni in zdravo hrano ter tako omogoči dijaštvu študij v petem vojnem letu na Dunaju.

Obračamo se do požrtvovalnosti vseh slovenskih javnih korporacij in posameznih dobrotnikov z nujno prošnjo za prispevek, bilo v živilih, bilo v denarju. Darila v živilih zbira gosp. Fran Znidaršič, stud. iur., Ljubljana, Valvazorjev trg 6, prispevke v denarju gdčna Elza Sossova, stud. med., Ljubljana, Mestni trg 19. — **Odbor za slovensko menzo na Dunaju.**

— **Za bolne na pljučih.** Koroška skrbstvena komisija za bolne na pljučih je priredila grad Tentschbach pri Celovcu za zdravilišče na pljučih bolnih vojakov, ki so se vrnili domov. Sedaj se zdravi v tem zdravilišču 78 vojakov. Zavod upravlja koroški Rdeči križ.

— **Stavka gledaliških igralcev.** V Gablonzu so pričeli člani tamošnjega gledališča stavkati, ker jim ravnatelj ni hotel povišati plač.

— **Gospodarsko podjetje v hrvaškem Primorju.** V Sinju so ustanovili »Industrijsko društvo Cetinje, zadruga z ogr. jam.«, v svrhu izkoriščanja vodne sile na Cetinji in zgradbe električne centrale. Zadruga bo preskrbovala električno luč za vse sinjske občine in morda tudi za Split. Občine so dale družbi na razpolago velik del občinskega zemljišča in nad 200.000 kron glavnice.

— **Kolera v Galiciji** se vedno bolj širi, posebno v Levovu. V Brodiju in Tarnopolu so uredili za pregledovanje popotnikov posebne postaje. Ker je vročina pri kraju, tudi kolera ne bo več delala prevelikih skrbi.

— **Visoka ustanova za zagrebške medicince.** Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je ustanovil za slušatelje medicinske fakultete v Zagrebu šest štipendij po 1500 K z ustanovno glavnico 210.000 kron.

— **Nova tovarna v Zagrebu.** Listu poročajo, da se je osnovala v Zagrebu nova tovarna za izdelovnje konzerv z večjo delniško glavnico. Ravnatelj tovarne je dr. Poljak, državni poslanec in ravnatelj hrvaške gospodarske družbe.

— **Čim več porok.** Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je poslal mestnim in okrajnim glavarstvom okrožnico, v kateri pozivlja, naj oblasti vplivajo na prebivalstvo v tem zmislu, da se sklene čim več zakonov. To velja predvsem za invalide, v kolikor so zdravi.

— **Ogrskih invalidov** je sedaj, kakor poročajo ogrski časopisi, že nad en milijon.

— **Ljudsko gostilno v Parizu.** V Parizu otvorijo zaradi splošne draginje ljudske gostilne. Mesto bo prodajalo obed po 1 frank. Beležimo vest, da lahko primerjamo razmere doma in v inozemstvu.

Shodi.

Pozor železničarji!

Skupine železničarjev in eksekutiva v Ljubljani. Dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer se bode vršila v društvenih prostorih v Selenburgovi ulici odborova seja vseh treh okrajnih skupin kakor tudi eksekutive. Dnevni red: 1. Poročilo sodruga Kopača. 2. Določbe glede volitve novega predsednika okrajne skupine Ljubljana I.

Konsumenti južne in državne železnice v Ljubljani! V soboto, dne 21. t. m. ob 7. uri zvečer se bo vršil v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani javen shod konzumentov državne in južne železnice na Kranjskem s

naslednjim dnevni redom: 1. Aprovizacijske razmere železničarjev na Kranjskem. 2. Raznoterosti. K mnogobrojni udeležbi vabijo sklicatelji.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 17. septembra. Zbornični predsednik dr. Gross je konferiral danes z ministrskim predsednikom glede sklicanja državnega zbora. Sklenilo se je, naj se poslanska zbornica sestane 1. oktobra na plenarno sejo. Na dnevnem redu prve seje je poročilo proračunskega odseka glede posojila 954 milijonov kron pri avstro-ogrski banki; poročila finančnega odseka o davku na peneča vina, o vinskem davku ter o davku na premog in sladkor; končno še poročilo naučnega odseka glede definitivnega nameščenja okrajnih šolskih nadzornikov.

Sklicanje delegacij.

Dunaj, 17. septembra. Predsednik avstrijske delegacije tajni svetnik Hauser je imel danes v vnanjem ministristvu z grofom Burianom daljši posvet. Grof Burian je pripravljen, sklicati avstrijsko delegacijo na torek, dne 15. oktobra. — Poslanci krščansko socialne stranke so se sestali danes na neobvezen razgovor. Pozdravili so mirovno ponudbo grofa Buriana ter izjavili, da bo njih stranka mirovna stremiljenja krepko podpirala.

Češka duhovščina za samostojno češko državo.

Praga, 17. septembra. Na zaupnem sestanku moravsko-češke duhovščine v Kromerizu je bila sprejeta izjava, ki pravi med drugim: Mi duhovniki gremo, kakor doslej, tako tudi v bodoče tesno spojeni s češkim ljudstvom ter bomo delovali z vsemi močmi za uresničenje našega narodnega ideala, samostojne češke ljudske države. Z našim ljudstvom stojimo in pademo.

Komisariat na Hrvatskem?

Zagreb, 17. septembra. Iz ogrskega vira se širi go.ostasna vest, da se namerava na Hrvatskem uvesti komisariat. Za komisarja je baje doiočen bivši ogrski ministrski predsednik grof Štefan Tisza, ki se je te dni mudil v Zagrebu ter konferiral z banom Mihalovičem.

Italijanska ofenziva.

Dunaj, 17. septembra. Že delj časa pričakovana italijanska ofenziva se je včeraj med Brento in Piavo pričela. Boji v gorovju naj ustvarijo predpogoje za forsiranje Piave in za veliko jesensko bitko v benečanski dolini, ki naj Italijanom omogoči, da zopet prodro preko Soče ter izbrišejo posledice lanskega težkega poraza. Sovražne čete med Brento in Piavo imajo nalogo, da naše armade potisnejo preko črte Primolano-Feltre vsaj do državne meje nazaj. Ker je italijanska ofenziva skrbno pripravljena, moramo računati z dolgotrajnimi težkimi boji.

Angleški glasovi o mirovni noti.

London, 16. septembra. »Daily Chronicle« piše: Avstro-ogrška ponudba je prvo direktno približanje vojujoči države, odkar traja vojna. To je za njo velikega pomena. Dva motiva sta povzročila noto: Prvič želja, napraviti s tem poskusom med ententnimi državami zmedenost in drugič odkritosrčno mirovno prizadevanje na Dunaju in v Berlinu. Prvič se zgodi, da osrednji sili priznata, da ne moreta dobiti zmage. Avstro-ogrška nota izhaja iz mnenja, da ne obstoja na nobeni strani verjetnost vojaške zmage. Zaradi tega se zavzema nota za sporazumni mir. Nikdo, ki ima vsaj iskrico sočutja, ne bo želel, da bi se nadaljevala agonija te vojne tudi le en dan, ako ne bi bila ta absolutno potrebna. Toda vse gorje ne more pripraviti entente do tega, da bi se dala zadovoljiti z navideznim mirom. Svobodni narodi sveta so obočeni, da korakajo skupaj, dokler ni nevarnost za njih svobodo popolnoma odstranjena. To pa je nemogoče prej, dokler ni odstranjen nemški militarizem. Nes pametno bi bilo pričakovati kakršnihkoli rezultatov od konference, ako pred sestankom delegatov ni prišlo do zblizanja mnenj med skupinami vojujočih. Dokler Dunaj in Berlin resnično ne spremenita svoja mnenja in svoje metode, so pogajanja neplodna. Nanašamo se kratko in malo na logiko vojaškega uspeha, da spametujemo naše sovražnike. To, po čemer hrepenimo, je nov mednarodni red, ki naj temelji na obsežnih splošnih načelih pravice in pravičnosti.

Potterdam, 17. septembra. »Daily News« poročajo: Odgovorni trezni možje morajo avstro-ogrsko noto natančno prebrati. Ententni državniki so ponovno izjavili, da bi bil zločin, nadaljevati brez potrebe vojno tudi le en dan. Vprašanje, ki nastaja sedaj, je, more-li uglediti avstro-ogrski predlog pot do trajnega miru. Tudi naj-averjnejši nasprotnik tajne diplomacije bo pritrnil, da potem obojestranskih javnih govorov ne pride do miru. Pogajalci se morajo prej ali slej vvesti za rdečo mizo, da pridejo ali do kakega modus vivendi ali pa — če to ni mogoče — da prekinejo pogajanja do boljše prilike. Te oblike pogajanj ne moremo odkloniti. Odklonitev avstro-ogrškega predloga bi le ojačila ekstremiste. Angleška vlada principiuelno ni proti informativnim razgovorom. Aliranca ne morejo s svojimi pravičnimi moraličnimi tendencami ničesar izgubiti.

Rotterdam, 17. septembra. »Manchester Guardian« govori natančneje o avstroogrski mirovni noti in pravi, da je njen namen, poučiti avstroogrsko prebivalstvo, da njegova vlada ni odgovorna za nadaljevanje vojne. Avstroogrška nota je upanja polno znamenje za bodoči mir, in napačno bi bilo, ako bi se odgovarjalo na njo le z nasmeškom ali zasmehovanjem. Neodgovorno bi bilo, smatrati razgovore za odvisne od gotovih vojaških predpogojev. List izraža mnenje, naj bi vprašali aliranci osrednje sile, so li pripravljene pogajati se na podlagi Wilsonovih in Lloyd Georgejevih mirovni principov. »Times« piše: Namen avstroogrške note je jasen. Nemčija hoče pridobiti za reorganizacijo svoje armade in zboljšanje nove brambne črte na času, zato izrablja Avstroogrsko k obnovitvi navideznih predlogov za mirovna pogajanja. Niti Avstroogrška niti Nemčija ne upata, da bodo aliranci sprejeli ponudbo. Nota je v kričečem nasprotju z izjavo nemškega cesarja, da je ta svetovna vojna boj na življenje in smrt med nespravljivimi svetovnimi idejami. To je res. Aliranci svojih nazorov od pričetka vojne še niso spremenili, nasprotno jih sili nadaljevanje vojne, da te nazore tem bolj poudarjajo.

London, 16. septembra. »Daily Mail« poroča: Avstroogrška ponudba alirancem je druga oblika starega nemškega trika. V njej slišimo glas nemškega cesarja. Vojaški vladarji, pod katerimi krvavi Nemčija, se boje, da bi se zrušila njih moč, ako bi bili poraženi. Stališče alirancev je jasno in se ne spremeni. Zahtevamo odškodnine, vzpostavitev jamstev. Za nova nemška poškodovanja francoskega ozemlja zahtevamo kaznovanje krivcev. To je naša minimalna zahteva: »Daily Express« pravi, da nas nota prav nič ne približa miru. V moti se ne nahaja niti ena točka, ki bi priznavala ententine mirovne pogoje. Nota je datirana z Dunaja, toda pisana v Berlinu. »Daily Telegraph«: Predlog je absurden in neodkritosrčen. Vprašamo seveda, zakaj so volili ta trenutek. Resnični namen je nedvomno, pridobiti za reorganizacijo izmučenih čet na času. Nemčija bo spremenila svoje nazore le po odločnem porazu. »Morning Post«: Nemčija mora biti poražena in mora svoj poraz priznati.

Francija in mirovna nota.

Pariz, 17. septembra. Avstroogrski mirovni predlog ni izzval v Parizu nobenega očaranja, saj je bil Pariz pripravljen nanj zbog uspehov, ki smo jih desletje izvojevali na zapadnem bojišču. Položaj se je v zadnjem času zelo spremenil in sedanji predlog je daleko oddaljen od govora nemškega cesarja glede njegovih nazorov o pruskem miru. Splošen vtis je, da nova mirovna ofenziva pod sedanjimi okolnostmi ne more privedi do miru. Vojni cilji Francije in alirancev so: Nedotakljivost domovine, svetovno ravnotežje, osvoboditev vseh podjarmljenih narodov in povrnitev povzročenih škod. Naši, danes oslavljeni, sovražniki smatrajo mir potom orožja za nemogoč. Mi smo drugega mnenja.

Italijanski odmevi.

Curia, 17. septembra. Aliranci se utegnjo o avstroogrskem predlogu posvetovati. Proti koncu tega tedna utegne Italija uradno odgovoriti na noto. Taka poročila iz Milana.

Chiasso, 17. septembra. »Corriere della sera« piše: Obenem z vabilom k mirovnemu razgovoru bi moralo biti predloženo tudi načelno sprejetje ententinih mirovni programov. Ententine vlade naj čimprej, precizno, izčrpljivo in učinkovito odgovore, kajti vlade morajo prisiliti sovražnike, da priznajo možnost miru le na podlagi vsesvetovnih načel. Vlade ne smejo zavlačevati odgovora, sicer store veliko napako.

Nova Wilsonova poslanica.

Zeneva, 17. septembra. Kakor se iz Pariza brzojavlja, bo Wilson prevzel častno predsedstvo ustanovnega odbora za zvezo narodov, ki se v kratkem sestane v Versaillesu. V posebni spomenici bo Wilson povdarjal potrebo, da se vojna nadaljuje ter odkloni vsako premirje.

Svedska in mirovno vprašanje.

Stockholm, 17. septembra. Švedska je pozvala skandinavske države ter Španjo in Švico, naj bi vsaka teh držav imenovala po tri delegate, ki naj bi pretresali temelje za mir, v prvi vrsti vprašanje mirovnega razsojstva in razširjenja haške konvencije.

Vojni svet entente.

Zeneva, 17. septembra. Iz Pariza prihaja poročilo, da se je zadnje dni pod predsedstvom Poincarejevim vršil v glavnem stanu posvet alirancev, katerega so se udeležili vsi vojskovodje. Sklenilo se je pomnožitev čet

na francoski fronti. Sklepalo pa se je tudi o drugih važnih zadevah.

Vojno stanje med Avstro-Ogrsko in Brazilijo.

Washington, 16. septembra. Semkaj je dospela uradna vest, da je Brazilija prekinila diplomatske zveze z Avstro-Ogrsko in izjavila, da obstoji med obema državama vojno stanje.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B števil. 1601 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B številka 1601 do konca prejmejo meso v četrtek, dne 19. t. m., dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni so ta-le red: od 8. do pol 9. števil. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. števil. 1801 do 2000, od 9. do pol 10. števil. 2001 do 2200, od pol 10. do 10. števil. 2201 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 dlkg mesa, kilogram stane K 2:80.

Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v četrtek, dne 19. t. m. popoldne strankam z zeleno izkaznico »A« od števil. 150 do 250. Vsaka oseba dobi četrt kilograma; kilogram stane 6 kron.

Marmelada na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo marmelado v četrtek, dne 19. t. m., v petek, dne 20. t. m. in v soboto, dne 21. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeni so ta-le red. V četrtek, dne 19. t. m. popoldne od pol 2. do pol 3. števil. 1 do 150, od pol 3. do pol 4. števil. 151 do 300, od pol 4. do pol 5. števil. 301 do 450, od pol 5. do pol 6. števil. 451 do 600. — V petek, dne 20. t. m. dopoldne od 8. do 9. števil. 601 do 750, od 9. do 10. števil. 751 do 900, od 10. do 11. števil. 901 do 1050, popoldne od pol 2. do pol 3. števil. 1051 do 1200, od pol 3. do pol 4. števil. 1201 do 1350, od pol 4. do pol 5. števil. 1351 do 1500, od pol 5. do pol 6. števil. 1501 do 1650. — V soboto, dne 21. t. m. dopoldne od 8. do 9. števil. 1651 do 1800, od 9. do 10. števil. 1801 do 1950, od 10. do 11. števil. 1951 do 2100, popoldne od pol 2. do pol 3. števil. 2101 do 2250, od pol 3. do pol 4. števil. 2251 do 2400, od pol 4. do pol 5. števil. 2401 do 2550, od pol 5. do pol 6. števil. 2551 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg marmelade, kilogram stane 3 krone.

Razno.

* **Dobro so svetovali.** V listnici uredništva časopisa »Reichspost« beremo: Vprašujete nas, kako bi se znebila v kratkem času svoje telesne debelosti. Po kakšnih predpisih naj se ravna? — Ravnajte se strogo po državnih prehranjevalnih predpisih in doseglja boste svoj cilj v najkrajšem času.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

K št. 221.

Razglas.

S tem se v zmislu prvega odstavka § 83. a) pravil razglašajo, da je c. kr. deželna vlada za Kranjsko od izrednega občnega zbora dne 26. maja 1917 v zmislu cesarske naredbe z dne 4. januarja 1917, drž. zak. št. 6, spremenjena in po zakonu od 20. novembra 1917, drž. zak. št. 457, popravljena blagajnična pravila z odlokom od 16. avgusta 1918, št. 19.858, odobrila, ter stopijo

dne 1. oktobra 1918

definitivno v veljavo.

V bistvenih, zlasti na plačilno dolžnost delodajalcev in zavarovancev ter na dajatve blagajne se nanašajočih spremembah obvestili se bodo p. n. interesenti še posebej, v kolikor te še niso bile razglašene ob provizoričnem uveljavljanju pravil s tuuradno okrožnico od 25. junija 1917, k št. 154.

Natančnejša pojasnila se dobi v blagajni, Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje, vsak delavnik od 8. ure dopoldne do 1. ure popoldne, kjer so na vpogled tudi pravila. Po njih dotisku oddajala bo blagajna pravila do 15. oktobra t. l. brezplačno, pozneje pa po 1 K izvod. (Naredba ministrstva za notranje zadeve od 24. marca 1898, št. 8401.)

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani,

dne 12. septembra 1918.

Mihael Rožanec s. r., načelnik.

Splošno kreditno društvo

r. z. z o. z. v Ljubljani.

Hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu se obrestujejo po 4 1/2 % od dne vloge do dne dviga. Na razpolago so domači hranilniki.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila se dajejo na hipoteke, zastavna pisma, osebni kredit, vrednostne listine (efekti), predujmi na lombard pod zelo ugodnimi pogoji.

Menice se eskomptujejo po razmerju bančne obrestne mere.

Telefon št. 120.

Cek-konto poštne hranilnice št. 45.156.

Postranski zaslužek

se nudi osebi, ki prevzame pri nekem društvu pobiranje članarine in raznašanje društvenih razglasov. Pogoj je točnost in poštenost. Pismene ponudbe naj se pošljejo na upravništvo »NAPREJA«.

Srbenje
Garje
Lišaj
Krase

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRASEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri Paratol delavnice lekarnarja Ulmer, BUDAPEŠTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

SIGORIN

zatre čudovito naglo STENICE

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: Lekarna »pri upanju« (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko. Glavne prodaje v Ljubljani: v drogerijah Anton Kanc in B. Čvančara („Adrija“) ter v lekarnah Gabrijel Piccoli, Dunajska cesta in M. R. Sušnik, Marijin trg.

Prazne zaboje

velike in male

prodaja po zmerni ceni

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico, skladišče v Šiški, Koldvorska cesta.